

bewustzijn

De overtuiging van de ander

Werken aan de multiculturele samenleving is een kwestie van lange adem. „Het gaat niet altijd met stappen vooruit”, zegt Sandra Roza, voorzitter van het Platform levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân.

Een interreligieuze viering van Kleurrijk Fryslân in 2000 in de doopsgezinde kerk van Joure. FOTO LC/JAN DE VRIES

WIM SCHRUIJVER

Echt gelukkig waren ze bij het Platform levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân niet met het verslagje dat deze krant schreef over de samenkomst in een kerk in Dokkum op 21 maart, de Internationale dag tegen racisme en discriminatie. In het stuk werd melding gemaakt van een 'interreligieuze viering', de vlag waaronder dergelijke ontmoetingen jarenlang werden georganiseerd. Maar die aanduiding gebruikt Kleurrijk Fryslân „al een hele tijd” niet meer, schreef voorzitter Sandra Roza in een mail.

Nu wordt zo'n bijeenkomst 'Kleurrijk Vieren' genoemd. Er is na ampel beraad voor deze aanduiding gekozen, aldus Roza. 'Interreligieus' dekt de lading niet echt, want ook humanisten doen aan de samenkomsten mee en het humanisme is geen religie maar een levensbeschouwing. En ook het woord 'viering' is afgeschaft, omdat dat volgens de werkgroep die de bijeenkomsten voorbereidt, al te zeer wordt geleerd aan de christelijke traditie, zo zette Roza uiteen.

Het mailcontact was reden om een afspraak te maken aan de vooravond van de volgende editie

van Kleurrijk Vieren, op 21 september, de Internationale dag van de vrede. Met als eerste vraag: is de dialoog tussen religies en overtuigingen dan nog altijd vooral een zaak van op eieren lopen? „Nee, dat is het nou net niet”, zegt Roza, sinds 2006 coördinator bij de werkgroep Kleurrijk Vieren en sinds de start in 1993 bij het initiatief betrokken. „Ieder mens heeft zijn eigenheid en zeker als je als groep naar buiten treedt, moet je daar rekening mee houden.”

Het is belangrijk, benadrukt ze, dat er onderlinge afstemming is. „Als je je naar buiten toe presen-

teert als gelijkwaardig, dan moet je de boodschap ook zo formuleren dat iedereen daar achter kan staan. Het moet niet zo zijn dat iemand denkt: ja, dat zeggen we nu wel zo, maar eigenlijk kan ik me er niet in vinden, terwijl ik wel meedoe. Dat willen we dus niet. Iedere nieuwkomer in de groep proberen we zo mee te krijgen. Iedereen moet zich echt thuis voelen.”

Roza beaamt wel dat het minime verschil tussen de woorden 'viering' en 'vieren' aangeeft dat het om een tere materie gaat. „Het is kwetsbaar, maar die kwetsbaarheid moet je juist koesteren. In

Interreligieuze pioniers

De interreligieuze dialoog begon in Friesland bescheiden op de Internationale dag tegen racisme en discriminatie in 1993. Een christelijke predikant, een islamitische imam en een hindoeïstische pandit baden gezamenlijk in de Grote Kerk in Leeuwarden.

Met dat interreligieuze gebedsuur waren de Friezen, landelijk gezien, pioniers. De rest van het land was en is nog niet zo ver. In 1994 al werd het Platform levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân opgericht.

De interreligieuze viering, nu Kleurrijk Vieren, is sindsdien vele

malen gehouden. En er haakten in de loop der tijd veel meer participanten aan. Naast vertegenwoordigers van het christendom, de islam en het hindoeïsme kregen al snel ook boeddhisme, humanisme, soefisme, jodendom en het bahaijeloof een stem in de bijeenkomsten.

Kleurrijk Fryslân wil, getuige de uitgangspunten, respect en onderlinge solidariteit tussen de verschillende levensbeschouwelijke groepen bevorderen, de multiculturele samenleving versterken en het belang van spiritualiteit voor die samenleving onderstrepen.

kleine dingen kun je mensen het gevoel geven dat er rekening met ze wordt gehouden. En het zijn die kleine verschillen die we onderling hebben, die zorgen dat het allemaal werkt. We willen niet dat één religie of overtuiging de boventoon voert.”

Ruimte

Het is een misverstand te denken dat de onderlinge verschillen in opvattingen worden weggepoetst. „Iedereen moet juist de ruimte hebben om zichzelf te zijn”, zegt Roza. „We vragen ook uitdrukkelijk van de deelnemers om over het thema, dit keer is dat 'Energie voor vrede', een bijdrage te leveren vanuit de eigen heilige boeken of manier van denken. We willen niet dat het één pot nat wordt, dat hoeft ook niet. We willen juist laten zien dat die verschillende zienswijzen naast elkaar kunnen bestaan.”

„Geef elkaar de ruimte, zodat de ander echt zichzelf kan zijn. Dat vind ik een heel groot goed.” Roza weet uit eigen ervaring hoe makkelijk mensen worden gelabeld en in een hokje worden gestopt. „Dan hebben mensen mij via de telefoon gesproken en als ze me zien, schrikken ze. Dat heb ik vaak gehad. 'Bent u de Sandra Roza met wie ik heb gesproken?' Ja, dat ben

Sandra Roza: „Geef elkaar de ruimte.” FOTO LC/NIELS WESTRA

ik. Dan kijken ze je vreemd aan, terwijl ik nog steeds dezelfde persoon ben.” Dat het Friese platform voorop loopt als het gaat om de multiculturele ontmoeting, is volgens haar niet zo vreemd. „Ik kom wel eens in de Randstad en dan denk ik bij mezelf: wat lopen ze in hier achter. Wij zijn die fase al voorbij. Daar bewegen mensen zich veel meer in de eigen groep en komen veel minder in aanraking met de buitenwereld. Terwijl wij hier in het Noorden wel moeten.

De groep is veel kleiner, je kunt niet anders. Hier draait het vooral om de vraag: hoe blijf je in contact met elkaar?”

Wat de waarde is van het platform? „Op veel plekken in de wereld zie je dat de echte dialoog tussen mensen van verschillende religies en overtuigingen niet mogelijk is. En wij willen continu laten zien dat het wel kan. Je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn, maar probeer de ander te begrijpen. Waarom denkt of voelt hij zo?

'We willen niet dat het één pot nat wordt, dat hoeft ook niet'

Waarom bidt de buurman vijf keer per dag? Als je dat leert begrijpen, kun je er ook ruimte aan geven.”

In een van de uitgangspunten van het platform wordt het belang van spiritualiteit voor een samenleving benadrukt. „Iedereen is met die spiritualiteit bezig. De een bewust, de ander onbewust. Dat is je kern, je innerlijke kracht die je maakt wat je bent. Wanneer je je eigen bron kent, voel je je ook minder bedreigd door een ander. Als mensen het zicht op het eigen vertrekpunt kwijtraken, geven ze vaak de schuld aan een ander. Maar dat is niet terecht.”

Tegenbeweging

Werken aan echt wederzijds begrip is een kwestie van lange adem, realiseert zij zich. „Wij proberen iets positiefs te zetten tegenover de negatieve tendensen die altijd de aandacht krijgen. Maar het gaat allemaal heel langzaam.” Op de site van het platform wordt benadrukt dat het orgaan meer wil zijn dan een tegenbeweging in een harder wordende samenleving. Het wil een beroep doen op „de positieve krachten die uitgaan van de verschillende levensbeschouwelijke stromingen in Fryslân”.

„We zien op onze bijeenkomsten steeds weer nieuwe mensen. En we zeggen elke keer: neem de boodschap mee en verspreid die. We hopen op de inktvlekwerking. Het moet ergens beginnen, het gaat niet snel. Het gaat ook niet altijd met stappen vooruit. Er gebeuren geregeld dingen, waarna je moet constateren: hé, we gaan weer een paar stappen terug. Na de moord op Theo van Gogh bijvoorbeeld. Dan kruipen mensen weer in hun schulp en is er weer angst. Dan moet je het allemaal weer op gang brengen. Er is moed voor nodig om dan toch door te blijven gaan.”

Op de editie van Kleurrijk Vieren op 21 september verwacht de organisatie een recordaantal bezoekers. Zo'n tweehonderd leerlingen van csg Comenius in Leeuwarden bezoeken de bijeenkomst, die voor hen een vredesdag vol workshops en excursies naar onder meer godshuizen afsluit. „Als je het bezoekersaantal van straks vergelijkt met het kleine clubje van het begin, dan kun je de groei duidelijk zien. En als je bedenkt dat we een school hebben bewogen om mee te doen, dan vind ik dat we al heel wat hebben bereikt.”

Kleurrijk Vieren begint op 21 september om 19.30 uur in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden (Wirdumerdijk).